

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CLI. Perusina transactionis. De eadem materia fideicommissi in casu
delicti, eo scilicet ordinato cum pluribus filiis ad favorem extranei oblig ti
ad restitueundem eisdem in gratiam restitutis; ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

possent, ponderabam eā, quæ habemus in questione, an sub nomine filiorum veniant nepotes, quoniam ubi etiam juxta unam opinionem, affirmativa tenenda sit pro regula, sive juxta alteram constituendo regulam negativam, ex conjecturis intrare posset limitatio, omnia tamen hæc cessant, quando ex dispositionis contextu patet ex discretivo modo loquendi, quodque testator eos non habuerit pro synonymis, sed pro discretis ex pluries deductis in præcedentibus ad hanc materiam nepotum, aliorumque descendantium venientium necne sub nomine filiorum cum similibus.

Et quartò demum magis specialiter, quodque magis pro meo judicio stringere videbatur, ponderabam quod testator codicillos ordinasset in gratiam ac favorem filiorum, ut ita remotis vinculis, ac fideicommissi oneribus, disponendi libertatem haberet pro exercitio negotiationis, qua mediante majores divitiæ comparari solent. Illud verò fideicommissum ordinari solitum in casu delicti & confiscationis, non continet onus vel gravamen ipsius hæredis, sed potius gratiam ac favorem, quoties præferim ut in præsentem, substitutus gravatus est bona restituere ipsi delinquenti in gratiam restituito, ex his quæ occasione agendi de dicto puncto comprehensionis legitimæ sub hoc fideicommissio habentur dicto disc. 160. sub tit. de Regal. Et consequenter esset aliàs dicere quod inducta ad favorem retorquerentur in odium.

Semper enim hæredis instituti interest, eique favorabile est, hujusmodi fideicommissum ordinari, nedum ob dictam rationem ponderatam allegato disc. 160. quod ita ejus interest confiscationem non sequi ob spem in casu restitutionis in gratiam, ut sequatur recuperatio quæ à manibus fisci unquam vel raro sequi solet, cum gratiæ ac restitutiones frequentius fieri soleant cum clausula præterquam quoad bona & jura fisco incorporata, & eodem disc. 160. advertitur, sed etiam quia ubi neque restitutio sequeretur, atque hæres decederet in statu indignationis vel servus pœnæ, adhuc sine dubio sibi magis gratum ac favorabile est quod ejus bona juxta ordinem naturæ transeant ad filios vel fratres, ad quos ipse etiam moriente in statu integro verisimiliter ex ejus voluntate transitura essent quam quod transeant ad fiscum, qui ita dici potest ejus inimicus.

Et fortius, quia nimium delinquentium interest, etiam pro ipsa causâ principali concernente ejus vitam ac libertatem, ut iudicibus ac fiscalibus adempta sit spes publicationis bonorum, cujus respectu (ut quandoque in praxi experimur) rigorosius procedi solet, quam procedatur, ubi ista spes cesset, potissimè verò ubi vigeat verè damnabilis, ac omnino abolendus usus, quod Judices ac Fiscales participant de fisci emolumento ex publicatione bonorum resultantem, cum ita induci videatur occasio, licitè ac publicè committendi sordes, & corruptelam.

Atque hinc tolli dicebam eā quæ firmata habentur supra in Romana restitutionis dotis disc. 169. in quibus scribentes pro Dataria nimium insistebant, quod scilicet cum fideicommissum sit servitus, illud incompabile sit cum dicta codicillari dispositione inducente bonorum libertatem, dum ita non inducitur servitus, sed potius libertas, neque est onus & gravamen, sed favor ut supra; Atque stant bene simul aliquem liberè hæredem institui absque aliquo substitutionis vel prohibitionis onere, & tamen ordinari fideicommissum in casu delicti, ob quod resultaret confiscatio juxta deducta in allegatis

decisionib. 255. & 258. Ottob. in Romana census 16 Martii 1652. coram Cerro & in aliis.

Insistebant quoque iidem scribentes in auctoritate Cyriac. contrav. 356. quam dicebant canonizatam fuisse per Rotam apud Rojas decis. 290. ad probandum quod istud fideicommissum in casu delicti impediat bonorum libertatem seu liberam dispositionem facultatem, quam testator hæredibus in codicillis expressè competere debere voluit, unde propterea per necessarium antecedens, vel consequens dicebant, ita istam substitutionem quoque sub dicta revocatione comprehendendi, verum adversus hoc obiectum, dictasque auctoritates, deducebam eadem, quæ circa eas habentur infra in Romana seu Comen. locorum montium disc. 152. cum vere tale assumptum nullam habeat substantiam.

Quia verò non habebatur specialis auctoritas in contrarium, hinc proinde stantè hoc maledicto, ac damnabili abusu pragmatico, qui adeo inolevit deferendi sub cæca fide specialibus doctrinis, non distinguendo, an bene vel malè fundatæ sint, minusque ad gravitatem vel qualitatem auctoris, sive, An sint ad veritatem vel venales ad pecuniam pro opportunitate requirentis, ipsiusque scribentis operam conducentis, incredibile est, quam magnam difficultatem id intulerit, potissimè ob auctoritatem Rotæ, non advertendo, quod incidenter solum dicta doctrina Cyriaci referatur, ut d. disc. 152.

PERUSINA TRANSACTIONIS

P R O

MARCHIONISSA EMILIA DE
PAROLIS DE MONTE

C V M

JOANNE BAPTISTA
DE UBALDIS.

Casus decisus per Rotam pro Joanne
Baptista, & pendet.

De eadem materia fideicommissi in casu delicti, eo scilicet ordinato cum pluribus filiis ad favorem extranei obligati ad restituendum eisdem in gratiam restitutis; An uno tantum restituito, huic solam propria portio restitui debeat, vel potius tota hæreditas, & sic etiam portiones aliorum filiorum in statu banni & indignationis Principis continuantium, & decedentium.

Et aliqua de fructibus ab hoc extraneo ita substituito in casu delicti, ipsis hæredibus reintegratis restituendis, quomodo, & à quo tempore.

SVMM A

S V M M A R I V M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 **R**esolutiones cause.
- 3 **A**n substitutus duobus heredibus delinquentibus, uni eorum reintegrato, teneatur refundere totum, vel potius ejus portionem tantum.
- 4 **B**annitus restitutus in gratiam jure postliminii revertitur in omnibus ad statum pristinum.
- 5 **D**e attendenda magis substantia verisimilitudinis voluntatis, & qualis ista sit circa substitutionem in casu delicti.
- 6 **S**ubstitutio in casu delicti est magis in gratiam & favorem gravati.
- 7 **F**ructus pendente etiam restitutione, quando pertineant ad substitutum.
- 8 **R**egulariter ex quo tempore fructus fideicommissario debeantur.
- 9 **C**reditoribus ejus cui fideicommissum delatum est in jus, non habent ad bona nisi ille prius agnoscat, quia potest non agnoscere.
- 10 **D**e ratione ob quam ad favorem delinquentis restitui in gratiam illud currant fructus.

D I S C. C L I.

Joannes Antonius de Parolis, scriptis heredibus, Mutio & Cesare filijs, cum reciproca inter eos eorumque filios, tam in casu obitus absque filijs, quam etiam delicti unius ex eis, ob quod intrare posset confisecatio, in eventum in quem iste casus in utroque contingeret, cum solita cautela seu formula, et substituit in tota hereditate Joannem Baptistam de Libaldis generum, vel ejus prædefuncti filios, cum onere restituendi ipsis delinquentibus, quatenus in gratiam restituerentur; Cum autem casus in utroque contigisset, unde propterea per se cum bona vendita fuerunt Christophorus, contra istos judicium instituerunt in vim dictæ substitutionis Petrus & Franciscus dicti Joannis Baptistæ filij, tam coram A. C. quam in Camera, & in Rota coram Rojas; Et quamvis interim, Mutio defuncto in statu banni, Cesar in gratiam restitutus fuisset, adhuc tamen de ipsius consensu, ipsoque in causa existente lis contrivata fuit sub nomine dictorum de Libaldis, quorum favore pro reintegracione duæ prodierunt decisiones inter illas Rotas decis. 31. & 177. Defunctis autem deinde, tam Francisco quam Cesare, superstitibus ex isto Emilia unica filia, inter istam adhuc minorem, ac dictum Petrum deventum est ad concordiam, qua mediante Petrus dimisit bona Emilia, quæ e converso intuitu expensarum ab eodem Petro passatum pro dictorum bonorum recuperacione, in se accollavit quosdam census & debita, quæ supponebantur verè spectare ad dictum Mutium, quamvis in eis tanquam principalis, & in solidum ipse Petrus obligatus esset; Cumque isto defuncto Joannes Baptista ejus filius dictam Emiliam cogeret ad extinguendum dicta debita, pro ejus indemnitate, Emilia verò exciperet de nullitate ac lesione dictæ transactionis, introducta causa coram A. C. ab isto prodit sententia dictæ Emilia absolutoria; Introducta verò causa in Rota coram Albergato, contrarium contra Emiliam resolutum fuit sub die 12. Junij 1665. atque cum unica decisione expedita sententia, hæc in secunda instantia confirmata fuit coram Calataii prævia decisione sub die 14. Maii 1668. atque ab hac secunda sententia denuo commissa causa appellacionis in Rota coram Cerro,

eaque proposita, dilata fuit resolutio, & in hoc casu causa reperitur coram Vicecomite subrogato.

Hujusmodi disputationum punctus exstitit in questione, quæ pendebat ab eo, an id quod dictum Libaldus erogasse dixerat in expensis pro bonis recuperandis, seu verius, an commodum, quod dicitur illa ex dimissione bonorum reportabat, aliam reportatura nisi ex ejusdem Ubaldi voluntate, quæ quævaleret necne oneri per eam assumpto, quæ magnam dependentiam habebat potius à quibusdam circumstantiis facti, ob quas adhuc non bene elucidatas, Ego scribens pro dicta Emilia, non tantum judicium pro veritate estimare non potui, & consequenter in hoc statu, nec leuitate, potius nare resolutiones potius improbabilis, ubi facta assisteret, eo modo quo ex hac parte, per istum ponebatur.

Quatenus verò pertinet ad ea quæ jure in quibus etiam dicta lesio, vel respectivè ex parte in parte pendebat, tres articuli cadebant in disputatione, de quibus tamen in dictis decisionibus actum non fuit, quamvis scribentes hinc inde percertarent, dum Rota contenta fuit præterea cum generalitate propositionum quas habebat materia transactionis, ut sola probabilis existens sufficeret ad eam sustinendam & observandam, potissimè verò ubi non agitur de efficiendo termino dependenter jure suo venientem, sed ipsam transigentem.

Ex dictis autem articulis primus erant, An in conditione positi essent vocati ad effectum habendi dictam Emiliam absque necessitate habendi hæreditariam qualitatem patris, dici posset ex persona propria; Et in hoc, restituendo tantum solam veritatem, credebam probabiliorum estimativam, ob concursum plarium consensuum de quibus habetur pluries in præcedentibus hæc materiam filiorum in conditione possessionis potestatem disc. 73.

Alii verò duo puncti percutientes hæc particularem materiam fideicommissi in casu delicti, tam Primò, an postquam unus ex filijs ac primogenitis in gratiam restitutus fuit, teneatur substitutus illi restituere solum ipsius restituti portionem, necne autem possit alteram coheredis defuncti statu banni, & indignationis Principis, vel potestatum restituere teneretur; Et secundò, quatenus ab eodem substituto interim perceptus, post unius restitutionem in gratiam, quatenus constaret fideicommissi restitutionem præterea habere, neque ipsum in mora constitutum esse.

Quoad primum, scribentes in contrarium dicebant, quod cum casus substitutionis in utroque contigisset, suumque effectum sortitus esset, substitutus autem fuisset gravatus restituere utriusque portionem in gratiam redirent, hinc proinde substitutus clarum remanere, quod Cesar reintegratus, qui delinquendo ejus portionem tantum substitutus fuerat, aliud prætereundum non posset, nisi id quod dederat, cum reintegrato aliud non sit nisi restitutio in statum pristinum, quo attentò ipse habebat solum portionem propriam, ideoque aliud prætereundum non poterat, quia non datur restitutus id quod habebatur.

Contrarium dicebam verius ex dupli causa, primo, quatenus non de facili occasio suggestio specialis auctoritates ac decisiones ad hoc remanentes descendentes; Primò scilicet, quod nisi Cesar reintegratus deliquisset, certum est quod ipse substitutus erat alteri fratri & coheredi, tam in casu delicti

delicti, quam in altero mortis absque filiis, quorum uterque contigerat, unde propterea in eius concursu dictus ulterior substitutus, subsidiarie in casu delicti utriusque vocatus, concursum absque dubio prætere non potuisset, cum dispositio esset litteralis non admittens interpretationes ad vulgarem textum in *l. ille aut ill. ff. de legatū teritid*; Cum igitur idem Cæsar adversus bannum aliaque præjudicialia plenarie restitutus esset id operatur, ut per quamdam postliminii fictionem haberetur pro semper extante in statu integro, ac si nunquam deliquisset, ex iis quæ cæteris copiosè relatis habentur apud Merlin. *decis. 125. & 168. quæ sunt reperitæ decis. 449. & decis. 455. par. 5. roc. ac dici mereantur in materia magistralis cum aliis quæ in proposito habentur deducta sub tit. de Regal. disc. 160. aliàs finali, ubi de ista cõfiscationis ac respectivè restitutionis materia; Et consequenter quod ita neque in portione coheredis dictus ulterior substitutus in concursu primi coheredis capacis aliquod jus prætere posse.*

Et secundo in præcedentis corroboracionem, quod procedendo cum regula satis frequenter in aliis insinuata, atque verè in hac materia primum locum obtinente, ac præocuis perpetuò habenda, ut substantia veritatis seu verisimilis voluntatis, non autem cortex & figura verborum attendi debeat, ex deductis per Mantio. *de conject. lib. 3. tit. num. 9. Rota apud Ortoth. decis. 254. infine & passim*, nimis clara erat testatoris voluntas ut juxta bene regulatum naturæ ordinem, ejus bona potius spectarent ad proprios filios, eorumque filios & descendentes, non autem ad dictum substitutum extraneum, quem solum præferre voluit fisco, quatenus contingeret, quod nulla ex filiis superstitite prole in statu delicti & incapacitatis illi deederent, interim verò donec viverent, ac spes restitutionis duraret, ipsum in eorumdem filiorum gratiam deputare voluerit magis fiduciarium & conservatorem bonorum, quæ ita præservata remaneret à fisco, unde propterea clarè constare videbatur hanc substitutionem magis in gratiam, & favorem gravatorum quam substituti ordinatam esse, juxta ea quæ in proposito comprehensionis legitimæ sub ista fideicommissi specie habentur dicto disc. 160. sub tit. de Regalibus, ac pluries in proximè præcedentibus & subsequenti- bus insinuatur in hac eadem materia fideicommissi in casu delicti, & consequenter dari non poterat casus, ut uno ex filiis restituto, atque ex eo etiam superstitite prole in conditione par restatorem posita, ita & taliter, quod, ut dictum est, probabilius vocata conferretur, bona remanere deberent penes dictum extraneum substitutum, ita solum fiduciariè seu subsidiariè vocatum pro exclusione fisci, & non aliar.

Atque hinc resultare quoque dicebam resolutionem alterius puncti super fructibus; Licet enim attendita dicta regula inhærendi magis substantiæ verisimilis voluntatis non improbabili- ter dici possit, quod etiam fructus præcepti à substituto pendente banno seu statu incapacitatis restituendi venirent, ex propositione, de qua apud Fusar. *quest. 626. num. 33. & 41. quod ubicumque substitutio, seu restitutionis bonorum dilatio adjecta est in gratiam ipsius gravati magis dilecti, quam sit substitutus, qui non esset de æque descendentes, ac dilectus, tunc fructus dilacione seu restitutione pendente, magis ad gravatum quam ad substitutum spectare debeant & in specie fructuum saltem extantium habetur*
Cardin. Luca de Fideicom.

cæteris relatis apud Farinac. *quest. 6 sub num. 44. & Oddo de restitutione in integr. par. 2. quest. 99. art. 14. num. 129* Ubi etiam super his cadere possit difficultas, at tamen ex tempore restitutionis in gratiam citra ac cessacionis impedimenti, casus videbatur indubitatus.

Quamvis enim scribentes in contrariam insisterent in conclusione, quam hodie fortè ubique præsertim verò in Rota & Curia receptam habemus, ut regulariter cessante limitatione resultante à privilegio Ecclesiæ vel piæ causæ, vel à pupillari seu minori ætate circa moram irregularem, fructus per gravatum restituendi non sint, nisi à die interpellationis, seu petitiæ restitutionis, ob quam in mora sit constitutus, non obstante certa scientia purificationis casus fideicommissi, ex ea clara ratione, quod credere poterit substitutum non esse agniturum, atque fideicommissariam successione non curare, ex plene deductis per Fusar. *dicta quest. 626. & per Rotam in Auximana fideicommissi 26. Maii 1642. coram Durandetto, inter suas decis. 672. quæ reputatur in materia magistralis, sæpius in aliis canonizata, & habetur pluries infra ad hanc materiam pertinentiæ fructuum, à quo tempore fideicommissario debeantur præsertim disc. 185. & 186. At tamen in hac specie dicta conclusio quamvis regulariter in suo casu verà nullatenus intrabat ex defectu applicationis tam de facto quam de jure, De facto scilicet, quia constabat etiam ex ejusdem Petri substituti confessione nimirum verisimili, Cæsarem illic restitutum in gratiam se agnovisse dominum suorum bonorum, solumque litem concorditer fuisse prosequutum sub nomine substituti, ex eo quod huic, & non illi competere intentatum remediū reintegracionis, & consequenter casus ex solo facto aliunde etiam justificato remanebat extra controversiam.*

Ac etiam de jure, quia non verfabamur in casu simplicis substituti, cujus vocacionis vel successione delatio tunc sequuta esset, ita ut posset nolle agnoscere, ejusque jus magis facultatem pro jure quaerendo quam formale jus quæsitum importaret, in quibus terminis dicta conclusio procedit ob spem vel credulitatem, quod non esset agniturus; Et ex qua ratione resultat altera conclusio, quam hodie in foro receptam habemus, ut creditores ejus, cui fideicommissaria successio delata est, jus non habeant ad bona sub dicto fideicommissio cadentia, nisi prævia agnitione, quia potest non agnoscere ad terminos textus in *l. qui autem ff. quæ in fraudem creditorum*, ut firmatum fuit per Rotam in Firmiana fideicommissi de Formonis 9 Junii 1634. coram Anzirolo, quæ in Curia circumfertur magistralis pluries canonizata, ut in sua materia sub tit. de credito.

Hæc autem in presenti cadere non poterant; dum hic delinquens ante delictum & bannum, agnita jam paterna hæreditate nactus fuerat bonorum dominium & possessionem, quorum utrumque, ita per superventum impedimentum suspensum erat, ac translatum in substitutum magis tanquam fiduciarium, & in ejus gratiam provisionaliter ut supra, & consequenter quod cessato casu provisionis, prior dominus ex eadem supra insinuata fictione postliminii primævum dominium primævamque possessionem jure cujusdam continuationis reallium pisset atque cessante unica ratione, cui innixa est dicta magis recepta opinio excusans gravatum à restitutione fructuum ante incursum moræ veræ ac regularis, à simili, imò à fortiori intra-

H h ter

rent ea, quæ habemus favore Ecclesiæ, vel minoris de mora irregulari; Sive magis proximè ea superius insinuata de dilatione ordinata in gratiam & favorem ejus, cui restitutio facienda est, ideoque indubitatum remanere videbatur, quod per hunc substitutum fructus saltem à die restitutionis in gratiam citra nullatenus prætendi possent, atque ex hoc resultabat lætio clara minoris, quod sine causa suscepisset aliena debita, ideoque probabiliter dictarum sententiarum infirmitas speranda videretur.

ROMANA

SEV

COMEN. LOCORVM MONTIVM

PRO

FRATRIBUS DE CICERIS.

*Casus disputatus in Congregatione Montium,
& pro petentibus resolutus.*

De substitutione hæredibus aliàs liberè institutis facta in solo casu delicti, An importet bonorum hæreditariorum vinculum, ita ut eorum liberam dispositionem impediatur; Et an factò casu talis institutionis competat substituto jus vindicandi bona ante delictum distracta.

SVM MARIVM

- 1 **F**acti series.
- 2 **L**oca montium quomodo transferantur in faciem hæredum.
- 3 **F**ideicommissum in casum delicti, quod vinculet bona, & impediatur dispositionem.
- 4 **C**ontrarium verius probatur.
- 5 **S**ubstitutio in casu delicti non continet odium vel gravamen, sed potius favorem instituti.
- 6 **D**e Rota decisionibus quomodo intelligende sint.

DISC. CLII.

VINCENTIUS de Ciceris Comensis, institutus Petro Antonio, Alexandro, & Carolo ejus filiis hæredibus liberè, ac absque aliquo fideicommissi onere in casu mortis, solum in casu delicti (cujus ratione intrare posset confiscatio) disposuit, delinquentem ita & taliter quod bona confiscationi subjacere possent, ceteri triduo ante delictum privatum, seu gravatum ad restituendum ipsius delinquentis filii, vel in istorum defectum cohæredibus, juxta consuetas cautelas; Cumque defuncto testatore ac adita hæreditate, in ista quamplura reperirentur loca montium non vacabilem Urbis, quorum peculiaris natura exigit, ut defuncto possessore, hæredes curent illa in eorum faciem seu no-

men transferri, ad effectum, ut ita eorum faciem exigere, atque de ipsis in forte liberè disponere possint; Hinc proinde eorumdem montium Secretarius cui onus & cura incumbit diligenter transigere de oneribus & vinculis præsertim fideicommissi, quæ per morientes in eorum ultimis voluntatibus adjiciuntur, ut eadem in ipsis litteris patentibus hujusmodi novæ translationis adjectis, ne aliàs in hæredum gravatorum facultate eluderentur mentem eludere, dictaque loca montium pro libito irrecuperabiliter distrahere, illarum natura seu privilegio, ut transeant liberè signatarium à quocumque onere vel vinculo, si litteris patentibus non expresso, ut asseritur in hac materia locorum montium sub titulo galibus volebat dictum onus adjicere; Quæ res, ut dictam Secretarii difficultatem evadere, atque obtinerent liberam translationem, committuntur à judice ordinario sententiam declarantem super vinculo non existentia cum mandatis Secretarii directo de liberè transferendo; Quia ista mandata executionem non habent, nisi Secretarii obediunt, nisi etiam accedat eorum seu, ut dicitur, *Execuatur* Thesaurarii Generis, est omnium Montium Superintendens seu, atque ubi res non est omnino clara, ita ut admittat difficultas, non solet Thesaurarius sollicitècernere vel denegare, cum agatur de præcipuo reparabili terri, sed ex parte votum Congregationis montium, quæ cum illa Baronum ut plurimum solet, ibique formiter disputatur de existentia non existentia vinculi. Hinc proinde remota negotio ad Congregationem Montium, ibique sumpta formali disputatione cum eisdem Canonibus partes oppositorum loco quorum interest habentium assumentibus.

Dabitandi rationem præbent firmam pro dicto per *Cyriac. contror. 346.* ubi protestans habebat non vidisse hujusmodi quæstionem ad oblationem in ea est sententia, quod fideicommissum solo casu delicti ordinatum, inter hæredes hæreditariis gravamen, eorumque liberam ac omnimodam dispositionem impediatur, ita ut fideicommissi casu intret retrotractio infestationem præcedenter factam, atque fideicommissario jus competat bona etiam ante delictum in natura vindicare, dictaque auctoritas magnum habebat impressionem ob hujus sæculi sæpius detectam corruptelam immorandi in judicando, inviduis auctoritatibus, non examinando, an verè fundatè loquantur necne, fortius verò ob auctoritatem Rotæ in *Romana fideicommissi de Cyriaco Maji 1646. coram Rojas* inter suas decisiones præfatam *Cyriaci* sententiam refert & sequitur.

Pro dictis hæredibus scribens, dicebam quod absque necessitate disputandi punctum in oblatione ac examinandi, an *Cyriacus* bene vel male loquatur, cessabat in præsentem omnis quæstio ex factis, cujus ut dicebat præceptor meus, una unice sententia in causis decidendis plus valet, quam centum legum juris; Siquidem testator in casu delicti non prævit simpliciter delinquentem universam hæreditatem, neque eidem simplicem ac universalem substitutionem fecit in omnibus bonis, ut erat in casu *Cyriaci* tractato, sed substitutio erat solummodo in ea bonorum parte, quæ applicata vel obligata esset, seu applicari vel obligari posset alicui officiali &c. & sic erat substitutio particularis illis bonis, quæ tunc extantia, constituta